

Knowledge

ไข้เลือดออกปีนี้อาจว่าจะระบาดรุนแรงเพิ่มขึ้น

Knowledge

- ▣ บทความสำหรับแพทย์
- ▣ Interesting Case
- ▣ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคขึ้น

ไข้เลือดออกปีนี้อาจว่าจะระบาดรุนแรงเพิ่มขึ้น

นพ.ภาสกร อัครเสวี ผู้อำนวยการสำนักโรคระบาดวิทยา กล่าวว่า สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในประเทศไทยปีนี้มีแนวโน้มสูงผิดปกติทั้งที่มีผู้ป่วยสูงต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี จากที่พบการระบาดในหลายพื้นที่ตั้งแต่ช่วงฤดูร้อน ร่วมกับมีการพบผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่ในกลุ่มอายุมากกว่า 15 ปี และมีการเปลี่ยนแปลงชนิดของเชื้อเดงกี(dengue serotype) ที่มีแนวโน้มว่าปีมีการระบาดและความรุนแรงของโรคจะเพิ่มมากขึ้น

จากการเฝ้าระวังของสำนักโรคระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 - 21 พฤษภาคม 2555 รวม 10,147 ราย อัตราป่วย 15.97 ต่อประชากรแสนคน(พบผู้ป่วย 16 คนในประชากรหนึ่งแสนคน) ในจำนวนนี้เสียชีวิต 9 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.09 พบอัตราป่วยสูงในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน เช่น กระบี่ ระนอง สตูล และบางพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เช่น ระยอง เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง อัตราป่วยทั้งประเทศใกล้เคียงกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีอัตราป่วยสูงดังกล่าว มีอัตราป่วยสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง ดังนั้น พื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน และชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก และบางพื้นที่ในจังหวัดอื่นๆ ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดการระบาดรุนแรงในปี พ.ศ. 2555

จากการสอบสวนการระบาดในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก(โดยมีผลการตรวจเลือดยืนยันด้วยวิธี PCR) เป็นชาวต่างชาติ 50 ราย(ชาวยุโรป 47 ราย ร้อยละ 94) เพศชาย 27 ราย เพศหญิง 23 ราย เสียชีวิต 1 ราย อายุระหว่าง 11-64 ปี เฉลี่ย 34.5 ปี เริ่มป่วยตั้งแต่เดือนมกราคม เป็นต้นมา

จากรายงานของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผลการตรวจแยกชนิดของเชื้อเดงกี(dengue serotype) จากโรงพยาบาลในเครือข่ายการเฝ้าระวัง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 27 เมษายน 2555 พบสัดส่วนของชนิดของเชื้อเดงกี 3 เพิ่มขึ้นจากปี แดกต่างจากปี พ.ศ. 2551-2554 ที่สัดส่วนของชนิดของเชื้อเดงกี 3 ต่ำกว่าชนิดของเชื้อเดงกี 1 สัดส่วนการป่วยตามกลุ่มอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2555 พบในกลุ่มอายุมากกว่า 15 ปีมีแนวโน้มเพิ่มจากร้อยละ 42.62 ในปี พ.ศ. 2550 เป็นร้อยละ 53.20 ในปี พ.ศ. 2555 ในปี พ.ศ. 2555 ผู้เสียชีวิต 9 ราย เป็นผู้ที่มียุมากกว่า 15 ปี 7 ราย (ร้อยละ 79) สะท้อนให้เห็นว่าปีนี้อาจจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

ดังนั้น เพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก ซึ่งมักจะระบาดในช่วงต้นฤดูฝนจนถึงฤดูหนาว ประชาชนควรป้องกันตนเองและร่วมมือกันทุกบ้านในชุมชนกำจัดลูกน้ำยุงลายให้หมดไป หรือให้เหลือน้อยที่สุด จะทำให้ชุมชนนั้นปลอดโรคไข้เลือดออก ทุกบ้านสามารถกำจัดลูกน้ำยุงลายได้ด้วยตนเองอย่างง่าย เช่น ใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลายที่มีฟอส หรือ ทราयोเบทในภาชนะใส่น้ำทุกชนิดทุกภาชนะ โดยใช้ทรายกำจัดลูกน้ำ 10 กรัม(1 ช้อนโต๊ะ) ใส่ในภาชนะที่มีความจุน้ำ 100 ลิตร(5 ปีป) และ 20 กรัม (2 ช้อนโต๊ะ) ใส่ในภาชนะที่มีความจุน้ำ 200 ลิตร(10 ปีป) ถ้าขนาดของภาชนะมีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้น ให้ปรับขนาดของทรายกำจัดลูกน้ำตามขนาดของภาชนะ ซึ่งขนาดของทรายดังกล่าวสามารถกำจัดลูกน้ำได้นาน 1-3 เดือน โดยที่คนและสัตว์เลี้ยงไม่ได้รับอันตรายจากทรายกำจัดลูกน้ำ

กรณีที่ไม่สามารถใส่ทรายกำจัดลูกน้ำหรือไม่สามารถหาได้ ต้องเปลี่ยนน้ำในภาชนะนั้นๆ หรือคว่ำน้ำทิ้งทุกๆ 7 วัน แต่ต้องระวังอย่าเทน้ำทิ้งในท่อระบายน้ำ หรือแหล่งน้ำเป็นอันตราย เพราะลูกน้ำจะเจริญเติบโตในแหล่งน้ำนั้นได้ แม้ว่าจะเป็นน้ำสกปรกก็ตาม หรือ อาจจะใช้ปลาน้ำขนาดเล็กที่กินลูกน้ำที่พอจะหาได้ในพื้นที่ เช่น ปลาหางนกยูง ปลากัด ปลากิน เป็นต้น แต่วิธีนี้ควรใช้ในกรณีที่ภาชนะนั้นมีจำนวนลูกน้ำไม่มากนัก แต่ถ้าเป็นภาชนะขนาดใหญ่หรือภาชนะที่มีลูกน้ำจำนวนมาก ควรใส่ทรายกำจัดลูกน้ำจะดีที่สุด และเหมาะสมที่สุด นอกจากนี้ทุกภาชนะควรปิดฝาให้มิดชิด เพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายไปวางไข่ได้ แต่ถ้าไม่มีฝาก็ควรใช้ ทราयोเบท ลูกน้ำใส่ในขนาดที่กำหนดไว้แม้ว่าจะไม่มีลูกน้ำก็ตาม

การกำจัดลูกน้ำยุงลายต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และร่วมมือกันทุกบ้านในชุมชน ต้องกำจัดลูกน้ำอย่างทั่วถึงทุกภาชนะ ทุกบ้าน และเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมกับชนิดของภาชนะ

ในกรณีที่ผู้ป่วยไข้เลือดออกในชุมชน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) เทศบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะออกไปพ่นยาฆ่าแมลงเพื่อกำจัดยุงลายที่มีเชื้อโรครออยู่ภายในบ้าน ในชุมชนนั้นให้หมดไป ดังนั้นทุกบ้านต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมโรค โดยปิดหน้าต่างทุกบานและประตูหลังบ้านให้มิดชิด ส่วนประตูบ้านให้เปิดไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้าไปพ่นยาฆ่ายุง(หมอกควันหรือพ่นฝอยละออง)ภายในบ้าน เมื่อพ่นยาเสร็จแล้วให้ปิดประตูบ้าน เพื่ออบยาฆ่ายุง ทิ้งไว้ประมาณ 10-15 นาที จะทำให้ยุงลายในบ้านตายเกือบทั้งหมด แต่ถ้าไม่มีประตูหน้าต่างขณะพ่นยา ยุงลายจะบินไปบ้านอื่นได้ การพ่นยาฆ่ายุงลายจะต้องพ่นภายในบ้านเพราะส่วนใหญ่ยุงลายอาศัยอยู่ในบ้าน การพ่นภายนอกบ้านจะไม่มีประโยชน์ในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก

การฆ่ายุงลายอาจจะใช้ไม้ตุงที่ใช้ถ่านไฟฉายขนาดเล็ก จะทำให้ยุงลายตายได้ง่ายๆ การใช้สเปรย์ขนาดเล็กพ่นไปบริเวณที่พ่นยุงลายก็สามารถช่วยได้เช่นกัน การป้องกันไม่ให้ยุงลายกัด โดยใช้ยาทาป้องกัน

แมลงกัดหรือนอนในมุ้งอาจจะไม่สะดวก แต่ก็ป้องกันยุงลายกัดได้ในระดับหนึ่ง

เมื่อสงสัยว่าบุคคลในครอบครัวป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก โดยมีไข้สูงลอยเกิน 38.5 องศาเซลเซียส นานเกิน 2 วัน หรือหน้าแดง คอแดง ปวดศีรษะ หรือ ปวดกระบอกตา ให้รีบไปพบแพทย์โดยเร็ว จะทำให้ลดการเสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออกได้

“ทุกคนร่วมกันกำจัดลูกน้ำยุงลาย ลดการป่วยตายจากไข้เลือดออก”

ที่มา สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค www.boe.moph.go.th